

Avskedspredikan av Elias Eriksson i Vallentuna kyrka, Pingstdagen 28 maj 2023

Glad pingst, kära vänner!

Vi befinner oss mitt i den kanske mest intensiva och färgsprakande tiden på året. Pingsten kallas ibland "hänryckningens tid". "Hänryckning", att ryckas hän, att ge sig hän, att ryckas iväg. En tid då hela skapelsen liksom rycker iväg, det blommar och doftar överallt, det lovar sommar, det spritter av liv. Gud skapar något nytt.

"Pingst" heter på latin "Pentecoste", och betyder "den femtionde". Det är 50 dagar efter påsk, efter att Jesus uppstått och under en period visat sig för sina lärjungar, för att sedan tas upp till himlen.

Jesus saknas, och lärjungarna är församlade i bön och gemenskap. Ja, i kärlek, faktisk. De väntar och ber. Tillsammans.

Så sker något unikt. Något som ingen någonsin varit med om. Lukas, som skrivit apostlagärningarna, gör det tydligt att det var en upplevelse som gick utanpå vad någon tidigare varit med om. Han försöker fånga vad som hände med liknelser: "Ett dån som av en stormvind hördes. Tungor som av eld fördelade sig". Gud grep in på ett sätt som inte var subjektiva upplevelser, utan objektivt observerbart. Likt jordbävningen och solförmörkelsen vid Jesu död, eller stjärnan när Jesus föddes. De andliga och fysiska dimensionerna av tillvaron spelar ihop, högst påtagligt, och något stort händer.

Jesus har lovat lärjungarna detta. "Det ska komma en efter mig, en hjälpare, sanningens ande. Som ska fortsätta undervisa med mina ord."

Och nu sker det. Den Helige Ande, Gud själv, utgjuts i lärjungarna, och ett språkunder sker. Människor från hela världen, både sådana som fötts som judar och proselyter, som har konverterat till Judendomen, hör plötsligt om Jesus på sitt eget språk.

Låt oss stanna upp här. Varför är det så stort? Varför ägnar Lukas så lång tid åt att räkna upp alla dessa platser; Mesopotamien, Kappadokien, Asien, Pamfylien osv.?

Det judiska folket var utspritt, splittrat. I flera generationer hade folket splittrats och spridits ut över världen. Som slavar, som invandrare, som minoriteter. Nu var det en stor högtid, den judiska pingsten, en skördefest som firades till minne av att Moses har fått ta emot budorden på berget Sinai.

Folk hade samlats i Jerusalem från hela världen. Både de som kunde hebreiska och de som inte kunde det. Det talades en massa olika språk, kanske som vid en nutida sevärdhet mitt i semestertid, som Eiffeltornet eller kinesiska muren. Människor som var långt hemifrån, och försökte ta sig fram så gott man kunde utan att kunna varandras språk.

Det här med språk är intressant. Många familjer i Sverige är ju blandade, eller har ursprung i andra länder, och en fråga som hörs då och då är: "borde jag prata svenska med mitt barn, fast det inte är mitt förstaspråk, för att barnet ska lära sig svenska bättre?"

Barnpsykologerna är entydiga: Nej, det är något särskilt med det egna språket. Det är hjärtats språk, det finns saker man bara kan uttrycka på sitt eget språk. Att inte använda det, blir nästan att hålla barnet en liten bit ifrån sig. Att tilltala på sitt eget språk är att komma nära.

Eller om vi vänder på det - när du befinner dig på en plats där du knappt kan göra dig förstådd, och så kommer någon som kan ditt språk. Vilken befrielse.

Människor med olika språk och olika bakgrund hörde plötsligt sitt eget modersmål, sitt eget hjärtas språk, talas av dessa främlingar. På flytande hemspråk fick de ta emot nyheterna: Gud själv har blivit människa, han har dött för våra synder, men inte nog med det - han har uppstått från de döda! Gud för oss, Gud med oss, och nu Gud i oss! Gud själv håller ut sig själv i oss!

Kristendomen har inget heligt språk. Varje språk är heligt, för Gud tilltalar oss var och en. Det gäller våra talade språk, det gäller våra olika uttryck - ord, musik, bild, känsla, tanke, rörelse, smak, hörsel, tal, naturen, kyrkan, familjen, vännerna. Gud talar vårt hjärtas språk med oss.

Den dagen kom 3000 till tro på Jesus. Man brukar kalla detta för Kyrkans födelsedag - det var då vi blev kyrka.

Vad är kyrkan? Jag ställde den frågan förra helgen till våra blivande ungdomsledare, när vi var på läger, och de gav lite olika svar: "Gemenskap, en byggnad, kristendomens hem, ett ställe där alla får plats."

Ganska bra svar, va? Som tack för deras bra svar höll jag en föreläsning i två timmar om kyrkans historia. Från Moses till nu, ungefär. Man kan dra linjerna långt bakåt. Men idag är vi alltså på pingstdagen, där kyrkan firar sin början. Vad är det då som händer, som berättar för oss vad kyrkan är? Man kan säga att det är tre saker som definierar vad kyrkan är, som blir tydliga i texten:

1. Det är en gemenskap i tro. Lärjungarna ber och lever samman, delar livet och tron, på djupet. De är olika, har olika gåvor och knepigheter, men får ändå plats.

2. Det är en gemenskap som handlar om Jesus. Världen räcker inte, att göra gott räcker inte. Gud själv har blivit människa, och vi får närma oss Jesus därifrån vi är. Det finns en målning i Wittenberg på en altartavla, där predikanten pekar på Jesus. Församlingen tittar åt lite olika

håll, någon ser ner, några tittar på Jesus, någon tittar liksom på betraktaren, och möter ens blick när man tittar på bilden. Poängen är att vi är på olika platser, olika mottagliga, att vi möter Jesus vid olika tillfällen. Men kyrkan ska alltid peka på korset, på Jesus, på den tomma graven. Det är vårt centrum.

3. Det är en gemenskap med Den heliga Anden. Vi kan få för oss att Svenska kyrkan är en hjälporganisation, en självhjälpsrörelse, en självförbättringssamling, en kultur- och traditionssammanslutning, en musikinstitution eller en maktbas för politisk vilja. Det är vi inte. Eller ja, vi är väl allt det där, men det är liksom steg två. Det är konsekvenser av vad vi är, inte själva essensen av vad kyrkan är. Vi går vilse på olika sätt när vi anlägger de där perspektiven som centrum. Någon använder kyrkan för att själv må bättre, för att finna frid eller få starka upplevelser. Gott så. Men vad händer när de upplevelserna sinar? Och vad hjälper det andra, och världen? Någon annan använder kyrkan för att göra världen bättre, för att hjälpa utsatta, klä dem som fryser, mätta världen. Eller för att stå upp på barriaderna för de rätta åsikterna, för de utsatta, för de frågor som bränner. Gott så. Men hur ska bränslet räcka? Hur ska vi förändra världen med världen? Osv. Nej, vad var det lärjungarna fick för löfte? "Kom till mig, och drick, du som är törstig", säger Jesus. "Den som tror på mig, ur dens inre ska det flyta strömmar av levande vatten. Detta sa han om Anden, som de som trodde på honom skulle få." Vänta, lyssna, låt Gud leda. Kyrkan är inte kyrkan utan Den heliga Anden.

Vi är alla kallade till Jesus. Till att komma till honom, till att bli tilltalade på vårt eget språk, för han känner oss redan. Och när vi närmat oss Jesus, mött Jesus, och försiktigt börjat tro på Jesus, då kan Den heliga Anden flöda ur vårt inre. Då helas sår, inte bara våra egna, utan världens. Då gör vi världen bättre, men inte genom vår egen kraft och till vår egen ära, utan burna och ledda av Den Heliga Anden. Då skapas gemenskaper, då bryts barriärer ned mellan människor, då befrias vi från vårt eget knutna jag. Då skapas musik, kultur, då flödar förlåtelse och försoning. Då är vi verkligen kyrka.

När pingströrelsen en gång i tiden började, var det i en kyrka i USA, på Azusa street. Den Heliga Anden slog ned bland dem, och saker hände. Den mest synliga förändringen var att linjen i mitten av kyrkan togs bort. Fram till den punkten fanns en linje i mittgången, som markerade på vilken sida man skulle hålla sig om man var vit, eller färgad. Den linjen försvann. "The blood of Christ washed the colorline away", sa man. Där den heliga Anden är, där bryts barriärer ned, där öppnas vägar framåt i gemenskap, där kan nya dörrar öppnas.

Jag är så glad över att ha fått vara del av Vallentuna församling i nästan 10 år. Jag tycker att vi allt som oftast har varit kyrka på riktigt. Att barriärer har brutits ned, att vi hjälpt varandra och tillsammans försökt hjälpa världen. Att vi samlats i bön och gemenskap. Att vi har pekat på Jesus, att vi har försökt lyssna in Den Heliga Anden. När vi har försökt göra Kristus synlig.

Vad är kyrkan? Vi fortsatte föreläsningen på lägret, förbi påvedöme, reformation och statskyrka, fram till 2023. Vad är kyrkan nu då?

Se dig omkring. De här människorna. De här människorna är kyrkan. Du är kyrkan. Vi är kyrkan. När vi är en gemenskap i tro, en gemenskap med Jesus i centrum, när vi är en gemenskap med Den Heliga Anden. Då är vi kyrka, och då flyter det strömmar av levande vatten från oss, ut i vår närhet, ut i vår värld.

Tack Vallentuna, och tack Jesus. Amen.

Elias Eriksson, präst i Vallentuna församling
Elias.j.eriksson@svenskakyrkan.se